

८ ॥ ९ ॥ एकांततोऽतिथलेन ॥ १० ॥ तपएवाहुपुण्यमिति ॥ ११ ॥ १२ ॥ मानसइतिपुंस्त्वमर्थ ॥ १३ ॥ पवित्राणां पावनानां मध्येत्यागधर्मः दानात्मको धर्मः पवित्रतरः संन्यासं तु परं धर्मततोऽप्यधिकं मनुरब्रवीत् ॥ १४ ॥ कुमारो बालः सत्यो रागद्वेषशून्यत्वात् तथा तिष्ठेदित्यर्थः ॥ १५ ॥ नहीतिसार्धः सुखदुःखचोभयमपि कल्पितमित्यर्थः प्रकृतिर्ब्रह्मतद्गतानां ब्रह्मस्वरूपाणां सर्वाणि यानि संसर्गरूपाणि पापानि यानि तद्गतां आविद्यकसंगमात्राद्दुःखादिभाजामित्यर्थः ॥ १६ ॥ १७ ॥ बलेन धैर्येण संविभागेऽद्वैतैः ओजइंद्रियपाटवं ॥ १८ ॥ १९ ॥ विक्रममाणः कर्मणि शानच् नीचैः क्रियमाण इत्यर्थः त्यजमानः

तदेव राज्ञां परमं पवित्रं जनमेजय ॥ तेन सम्यग्गृहीतेन श्रेयांसं धर्ममाप्स्यसि ॥ ८ ॥ पुण्यदेशाभिगमनं पवित्रं परमं स्मृतं ॥ अत्राप्युदाहरंती मां गाथां गीतां यथा तिना ॥ ९ ॥ यो मर्त्यः प्रतिपद्येत आयुर्जीवितमात्मनः ॥ यज्ञमेकांततः कृत्वा तत्संन्यस्य तपश्चरेत् ॥ १० ॥ पुण्यमाहुः कुरुक्षेत्रं कुरुक्षेत्रात्सरस्वती ॥ सरस्वत्याश्च तीर्थानि तीर्थेभ्यश्च पृथुदकं ॥ ११ ॥ यत्रावगात्थपीत्वा च नैनं श्रोमरणं तपेत् ॥ महासरः पुष्कराणि प्रभासोत्तरमानसे ॥ १२ ॥ कालोदकं च गंगा सिलब्धायुर्जीविते पुनः ॥ सरस्वती हृषद्वत्योः संगमो मानसः सरः ॥ १३ ॥ स्वाध्यायशीलः स्थानेषु सर्वेष्वेव मुपस्थेत् ॥ त्यागधर्मः पवित्राणां संन्यासं मनुरब्रवीत् ॥ १४ ॥ अत्राप्युदाहरंती मागाथाः सत्यवतारुताः ॥ यथा कुमारः सत्यो वै नैव पुण्येन पापकृत् ॥ १५ ॥ न ह्यस्ति सर्वभूतेषु दुःखमस्मिन्कुतः सुखं ॥ एवं प्रकृतिभूतानां सर्वसंसर्गायाचिनां ॥ १६ ॥ त्यजतां जीवितं श्रेयो निवृत्ते पुण्यपापके ॥ यत्स्वेव राज्ञो ज्यायिष्ठं कार्यं गीतां तद्वीमिति ॥ १७ ॥ बलेन संविभागेऽश्वजयस्वर्गं जनेश्वर ॥ यस्यैव बलमोजश्च स धर्मस्य प्रभुर्नरः ॥ १८ ॥ ब्राह्मणार्थं सुखार्थं हित्व पाहिवसुधां नृप ॥ यथैवैतान् पुराक्षेप्सीस्तथैवैतान् प्रसादय ॥ १९ ॥ अपि विक्रममाणोऽप्यजमानोऽप्यनेकधा ॥ आत्मनो दर्शनाद्विप्रान्न हंतास्मीति मार्गय ॥ २० ॥ हिमाग्निघोरसदृशो राजा भवति कश्चन ॥ लांगलाशनिकल्योवा भवेदन्यः परंतप ॥ २१ ॥ न विशेषेण गंतव्यमविच्छिन्नेन वा पुनः ॥ न जातु नाहमस्मीति सुप्रसक्तमसाधुषु ॥ २२ ॥ विकर्मणा तप्यमानः पापाद्विपरिमुच्यते ॥ नैतत्कार्यं पुनरिति द्वितीया त्परिमुच्यते ॥ २३ ॥

दूरीक्रियमाणः आत्मनो दर्शनात् आत्मौपम्येन मार्गय निश्चिनु ॥ २० ॥ हिमवत्शीतलः अश्विवत्कूरः घोरोयमस्तद्वदुणदोषविचारकः लांगलवद्दुष्टमूलोन्मूलनपरः अशनिवदा कस्मिन्कपातोदुष्टेषु ॥ २१ ॥ असाधुषु सुप्रसक्तं प्रीतिविशेषेण विशेषेण विद्वत्त्वादिना हेतुना अविच्छिन्नेन सामान्येन ब्राह्मणत्वादिना धर्मेण वानगंतव्यं न प्राप्तव्यं केनापि हेतुना खलेषु संगो न कर्तव्य इत्यर्थः तत्र हेतुमाहनेति जानुकदाचित् अहं न अस्मीति न अपि त्वस्मीत्येव मत्वेति शेषः स्वनाशार्थं खलसंगं न कुर्यादिति भावः ॥ २२ ॥ विकर्मणेति सकृत्कृता त्पापात्पश्चात्तापमात्रेण मुच्यते द्विरावृत्तात्पुनर्न कर्त्तव्यमिति नियमग्रहणमात्रेण त्रिरावृत्तात्पक्षिचिद्धमेस्वीकारमात्रेण बहुकृत्वेति तदभ्यस्तानुतीर्थादिना मुच्यत इति श्लोकद्वयार्थः ॥ २३ ॥